

2003:19 Motion av Ann-Katrin Åslund och Helen Jäderlund Eckardt (båda fp) om förutsättningarna för förebyggande hembesök hos personer över 80 år utan hemtjänst

Allt fler äldre människor bor hemma, utan hjälp, i allt högre åldrar. Ett sätt att öka förutsättningarna för ännu fler människor att klara sig på egen hand och känna trygghet hemma, kan vara genom så kallade förebyggande hembesök.

Mellan åren 1999 och 2002 genomfördes försöksverksamhet med förebyggande hembesök i 21 kommuner och kommundelar runt om i Sverige. I Stockholms stad ingick Rinkeby SDF i försöket. Syftet var bland annat att öka livskvaliteten och förbättra hälsan hos många äldre, liksom att öka kommunens kunskaper om behovet av insatser på äldreomsorgsområdet.

Projektet utformades så att ett visst antal äldre människor fick förebyggande hembesök av kommunens personal – exempelvis hemtjänstassistent, sjuksköterska eller arbetsterapeut – en till två gånger per år. Under besöken fick deltagarna information om hur kommunens äldreomsorg fungerar, goda råd om kost och motion och demonstration av enkla hjälpmedel. Dessutom förmedlades information om sociala nätverk som väntjänst och andra frivilligorganisationer.

Utfallet av försöket blev på sina håll mycket positivt. I Rinkeby genomfördes projektet med särskild inriktning på äldre invandrare, och hembesöken gjordes av någon som talade samma språk som den som besöktes. Hembesöken gav många äldre klart förbättrade kunskaper om vart de skulle vända sig för olika typer av stöd, och bidrog till ökad trygghet. De utvärderingar som gjorts av försöket i Rinkeby visar på en förbättrad psykisk och fysisk hälsa bland många äldre, vilket bland annat bidragit till en minskning av antalet läkarbesök.

Förebyggande hembesök är inte detsamma som hemtjänst utan biståndsbedömning. Tvärtom, är syftet att genom förebyggande insatser, rådgivning och information arbeta för att så många äldre som möjligt ska kunna hålla sig så friska att de inte behöver någon hemtjänst.

Förebilden för idén om förebyggande hembesök finns i Danmark, där det är en lagstadgad rättighet sedan 1996. Alla personer över 80 år ska där erbjudas två förebyggande hembesök per år av sin kommun. Det danska exemplet har visat att enkla insatser som installation av vissa mindre hjälpmedel i lägenheten, liksom kost- och motionsråd, har haft en positiv effekt på äldre människors hälsa.

Den försöksverksamhet med förebyggande hembesök som nyligen genomförts i Sverige visar att ett hembesök kostar mellan 500 och 600 kronor. För Stockholms stad motsvarar det två timmars ordinär hemtjänst. Två förebyggande besök per år skulle alltså innebära en kostnad motsvarande fyra timmars hemtjänst. I kalkylen bör dock vägas in de positiva effekter som förebyggande hembesök kan ge, genom att färre människor i framtiden då beräknas efterfråga hemtjänst eller vård i kommunens eller landstingets regi.

Förslaget om en förebyggande hemtjänst är också avsevärt mindre kostsamt för staden än den icke biståndsprövade hemtjänst som tidigare föreslagits av fullmäktiges majoritet. Kommunstyrelsens uppdrag att utreda försök med 6-8 timmars hemhjälp till personer över 80 år och som i dag inte bedöms behöva denna hjälp, måste ställas mot möjligheten att ge äldre människor förebyggande hembesök och därmed öka förutsättningarna för människor att känna trygghet i hemmet på egen hand.

Med hänvisning till ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta

att utreda förutsättningarna för ett införande av förebyggande hembesök hos personer över 80 år utan hemtjänst, enligt vad som anförs i motionen.

Stockholm den 8 september 2003

Ann-Katrin Åslund

Helen Jäderlund Eckardt